

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Kánonjogi Posztgraduális Intézet**

**A katolikus nevelés kánoni, állami és konkordatárius
jog szerinti szabályozása**

Tézisfüzet

Készítette: Bejan-Topsi Valentin
Konzulens: Prof. Dr. Szuromi Szabolcs Anzelm O.Praem.

**Budapest
2022**

I. Témaválasztás indokolása

Egyre nagyobb kihívást jelent napjainkban a szülők, tanítók, nevelők és a társadalom számára a jövő nemzedékek nevelése, olyan körülmények között, amelyekben a gyermekek figyelme könnyen elfordul az igazi értékektől, és ezzel veszélybe kerülhet a gyermekben kialakuló személy integritása és egyben a fejlődő társadalom egészséges mivolta.

Régi és újabb nehézségekkel találkoznak a szülők a gyermeknevelés során, mivel idejük hiányából adódóan kevesebbet tudnak foglalkozni gyermekeikkel, aminek következtében a gyermek az úgynevezett kényszerszabadságának köszönhetően saját maga osztja be idejét, tetszése szerint, igénybe véve a fejlett technika által nyújtott lehetőségeket, amelyek jelentős mértékben csökkentik a többi emberrel való kommunikációt, és ezzel a gyermekek kialakítják saját zárt világukat, amelyből nem tudnak kilépni a másik ember felé. Tudjuk ugyanis, hogy az ember társas lény, és csak a többi emberrel való interaktív kapcsolatok révén, a szeretet, elfogadás, együttműködés megvalósulása által tud igazán boldog életet élni. Ehhez az együttéléshez születnek normák, amelyek segítik az embert abban, hogy közösségi életet élhessen. Ezeket a kezdeti, de igen fontos és életet megalapozó íratlan normákat a családban találjuk meg. Éppen ezért a szülők azok, akik a gyermeket elindítják élete útján úgy, hogy az boldoguljon a társadalomban, és majd elérje élete célját, amelyre Isten rendelte az embert.

A katolikus nevelés fontosságára, és az Egyház különleges eszközeire szeretnék dolgozatom során reflektálni, kiemelve ezen eszközök közül a hitoktatást. Az Egyház jogi szabályozásán túl bemutatom bizonyos európai országok törvényeit, alkotmányait, valamint a Szentszékkel kötött konkordátumaikat, amelyek kiemelik a vallásszabadságot és biztosítják a vallásos nevelés és hitoktatás zökkenőmentességét.

A katolikus nevelés bármilyen nemű jogi szabályozása mellett fel szeretném hívni a dolgozatban a figyelmet arra, hogy elsődleges a családban kapott hitoktatás, amely végig kell, hogy kísérje az ember életét, és amelynek abban kell megtalálnia az evilági célját, hogy az ember bekapcsolódik a plébániai közösségbe, és Krisztus tanújaként ő maga is az Evangélium hírnökévé lesz. Csakis ezt a célt szolgálhatja a családi nevelés, az iskolai hitoktatás, a konkordátumok, az államok alkotmányai, a törvények, az egyházi szabályozás.

Az Egyház mindig is fontosnak tartotta a nevelést, az evangelizálást. Ezért a jelen kiválasztott témám szempontjait és mindig aktuális mélységét illetően úgy gondoltam, hogy összegyűjtöm azokat a jogforrásokat, amelyek jellemzően a témául választott gondolataimat támasztják alá.

II. Vizsgált kérdések

1. Manapság már nem is annyira a tanuláshoz való jogról beszélünk Európában, hiszen ez többnyire biztosított, hanem inkább arról a nevelésről, amely a személyiség teljes kibontakozását szolgálja. A keresztény nevelés pedig ennél is jobban átjárja az ember testi, lelki, szellemi mivoltát, amelynek kiteljesedése a Szentháromság szeretetközösségének elnyerésében valósul meg. Éppen ezért az Anyaszentegyháznak igen komoly feladata van abban, hogy a nevelt személy eljusson a fentebb említett kiteljesedésre.

Az Egyház tanítói feladata elsősorban krisztusi küldetés, amelynek eleget kell tennie minden jóakarátú embernek. Elsősorban a szülők azok, akik kötelesek gyermekeiket nevelni, a szülői szerep ugyanis szinte pótolhatatlan. A gyermeknek joga van ahhoz, hogy családban éljen, ahol egy édesapa és egy édesanya szeretetéből táplálkozva készülhet belépni a társadalom tág udvarába. A nevelői munka további szereplői a szülők, a család, a társadalom mellett az iskola, a tanárok és nem utolsósorban az Egyház. Ahhoz, hogy ezt a feladatát az Anyaszentegyház megfelelően ellássa, szükséges kapcsolatot teremteni a nevelési hivatást betöltő többi szereplővel, amely kapcsolat keretében maguk a nevelők egész életüket hivatásuk betöltésére szentelve, egyedül Krisztusra, a Jó Pásztorra hallgassanak, aki maga neveli a népeket. Ez azt jelenti, hogy az Egyház, mint az igaz tanítás őrzője, átadja Krisztusi pedagógiával ezt az üdvösséget hozó tanítást a szülőknek, a nevelőknek, hogy azok továbbadhassák. Összhangra, céltudatosságra való törekvés által lehet csak elérni azt, amivel Krisztus megbízta tanítványait.

Dolgozatomban szeretnék választ találni ezek kapcsán a következő kérdésekre:

- Miként valósítható meg a katolikus nevelésben az az összhang, amely szükséges ahhoz, hogy a keresztény ember eljusson a teljes testi-szellemi-lelki fejlődéshez, bekapcsolódjon a helyi egyház életébe, és maga is e nevelésnek köszönhetően tanúságot tegyen hitéről?

- Hogyan lehet megvalósítani ezt az összhangot, és érvényre juttatni az Egyház alapvető küldetéséből fakadó jogi normákat abban az esetben, ahol nem csak az Egyház, hanem a különböző államok is szabályozzák, sőt sokszor akadályozzák a katolikus nevelést?

Érdekes megfigyelni e kutatás során a Szentszék és az államok közötti konkordátumokban, valamint megállapodásokban rögzített elvek megvalósulását vagy azok mellőzését.

Reflektálni szeretnék azokra a nehézségekre, amelyek a szekularizáció következtében jelentkeztek, valamint a családban fellépő nevelési válságra, amely elsődlegesen hátráltatja a hitre való nevelést.

2. Fontos kérdések vetődnek fel napjainkban, amikor az értékrendek elhalványultak, felcserélődtek, a szülők jelentős része már nem tartja fontosnak a keresztény nevelést; a katolikus iskolákban, bár kötelezően elő van írva a hittan oktatása, mégis sok gyermek negatívan áll hozzá a hitoktatáshoz; sok esetben nincsenek keresztény értékeket képviselő oktatók, nehezen teremthető összhang a tanárok és a diákok, a tanárok és a szülők között, sőt a helyi plébános és a területéhez tartozó iskola vezetője között.

Az egyik igen fontos kérdés, amely éppen 2012-ben merült fel, és pedig: legyen-e kötelező hittan minden iskolában, igen kényelmetlen helyzet elé állította az Anyaszentegyházat, és egyben megnehezíti a katolikus nevelés plauzibilis útjainak megválasztását. Ezek azok a kérdések, amelyekre dolgozatomban szeretnék reflektálni, azaz, hogy miként lehet összhangot létrehozni a nevelés szereplői között, a katolikus nevelés lehetséges módszerei, eszközei között ahhoz, hogy egy megfelelő itinerárium alakuljon ki.

Az egyik legégetőbb felelősségteljes szempont a fentebb említett közös és örök partokat elérő cél érdekében, az együttműködés. Az Egyház hierarchiájában kimagasló szerepet tölt be a megyéspüspök a népek nevelésében. Tudjuk azonban, hogy e nemes feladatban más, nem kevés felelősséggel bíró személyeknek is igen tekintélyes részt kell vállalniuk az emberek krisztusivá formálásában. A megyéspüspök a világegyház tanítását közvetíti, és segít megtartani az igaz tanítást; a család, a szülők, az iskola, a társadalom és a pasztorációban tevékenykedő képzett személyek azonban kiváló lehetőséget kapnak arra, hogy személyesen is formálják a rájuk bízott gyermekek személyiségét.

Mégis mi történik akkor, ha a világ hatalmas változáson megy keresztül, és ezt a feladatát az Egyház nem tudja rendíthetetlenül teljesíteni, annak ellenére, hogy mindig is az oktatás terén az első szerepet töltötte be az állami intézményekkel szemben.

3. Mint láthatjuk, a kedvező időkben, de a társadalmi átalakulások alatt is az Egyház nagy figyelmet fordított a fentebb említett szempontokra, arra, hogy megfelelő módon és minőségben közvetítse Krisztus tanítását, jogilag is kellő mértékben szabályozva ezt a küldetést. Ez azonban nem mindig jutott érvényre, köszönhetően annak a ténynek, hogy az államok is saját törvényeikkel igyekeztek szabályozni az oktatást, sokszor figyelmen kívül hagyva az egyházi szabályozást vagy egyenesen ellentétesen rendelkezve.

Éppen ezért külön szeretném tárgyalni néhány európai ország utóbbi két évszázad során megvalósult oktatási szabályozását, összevetve az egyházi szabályozással, keresve annak lehetőségét, hogy miként lehetne összhangot teremteni a két jogalkotás között, és nem utolsósorban, hogy hogyan érheti el ily módon igazi célját a katolikus nevelés, amely a plébániai hitoktatásban és az adott közösség életében való aktív tevékenységben teljesedik ki. Teszem mindezt feldolgozva az idevonatkozó idegen nyelvű és magyar szakirodalmat,¹ választ keresve a következő kérdésre: miként lehet összhangot teremteni az állami és az egyházi szabályozás között, annak érdekében, hogy a nevelés a plébánia közösségének erősödésében találja meg csúcspontját?

III. Munkamódszer

Az értekezés kezdő fejezetében a történeti módszert alkalmaztam az egyházi és az állami hitoktatás kialakulásának, fejlődésének bemutatásakor, ugyanis ahhoz, hogy napjaink helyzetét pontosan megérthessük, szükséges ismernünk a jogintézmények fejlődéstörténetét, másrészt így szerettem volna levezetni és nyomatékosá tenni, hogy az Egyháznak elidegeníthetetlen joga van a neveléshez.

A leíró módszert alkalmaztam a legfontosabb pápai dokumentumok bemutatásakor és azok hitoktatási szabályainak vizsgálatakor, valamint kritikai-elemző módszerrel elemeztem mind a saját, mind a mások által szerzett hitoktatási gyakorlati tapasztalatokat.

Az összehasonlító módszer használatával mutattam be az egyes államok hitoktatási szabályozását, oktatáspolitikáját, a velük kötött konkordátumokat.

Fő célom az értekezésben a fentebbiek hozadékaként az egyházi jogszabályokból, dokumentumokból, konkordátumokból és a hitoktatás gyakorlati tapasztalataiból leszűrt eredmények alapján egy ideális hitoktatási modell felvázolása.

IV. Kutatási eredmények

Dolgozatom bevezető részében kérdéseket fogalmaztam meg, melyekre munkám folyamán kerestem a válaszokat. Igyekeztem választ találni arra a kérdésre, hogy miként valósítható meg a katolikus nevelésben az az összhang, amely szükséges ahhoz, hogy a keresztény ember

¹ SZUROMI SZ. A., *Egyházi jogi metodológia*, Budapest 2011, 88.

eljusson a teljes testi-szellemi-lelki fejlődéshez, bekapcsolódjon a helyi egyház életébe, és maga is e nevelésnek köszönhetően tanúságot tegyen hitéről. Másrészt, a hitoktatás és a keresztyén nevelés következtében miként lehetne gyarapítani a plébániai közösséget, és bevonni a szülőket is ebbe a plébániai közösségbe? Továbbá, hogyan lehet megvalósítani ezt az összhangot, és érvényre juttatni az Egyház alapvető küldetéséből fakadó jogi normákat abban az esetben, ahol nem csak az Egyház, hanem a különböző államok is szabályozzák, sőt sokszor akadályozzák a katolikus nevelést. Hogyan tudja az Egyház a mai körülmények között teljesíteni azt a küldetést, melyet Krisztus, a legfőbb Tanító rá bízott?

Az állandóan átalakuló társadalmi struktúráknak és a magukban hordozott értéksokféleségnek köszönhetően talán nem is találunk egy optimális, kizárólagos választ e kérdéseinkre, mégis érdemes megkockáztatni ezek megválaszolását a tapasztalatok és a megélt megoldási kísérletek, valamint a sokféle vélemény tükrében. Ez a lehetőség, bár igen komoly feladat elé állítja a kérdezőt, igen nagy és komplex feladatot ad a választ keresőknek is.

1. A hatályos hitoktatást a 2011. évi Köznevelési törvény határozza meg, melynek értelmében 2013 szeptemberétől kezdődően az állami és önkormányzati iskolákban felmenő rendszerben a hit és erkölctan, illetve az erkölctan oktatása tanterv keretébe lesz foglalva. A törvény alternatív megoldást kínál a szülőknek, akik gyermekeik számára választhatják a hit- és erkölctant, vagy az erkölctant. Ettől kezdve a hit- és erkölctan, illetve az erkölctan a kötelező tanórai foglalkozások része. A hit- és erkölctan órák és foglalkozások tartalmát az egyházi jogi személy határozza meg. Az oktatás tartalmának meghatározása, a hitoktató alkalmazása és ellenőrzése, az oktatásra való jelentkezés szervezése, a foglalkozások ellenőrzése az egyházi jogi személy feladata. Az adott oktatási intézménynek biztosítani kell a szükséges tárgyi feltételeket.

A 2011. évi Köznevelési törvény hozott pozitív változást, viszont vannak negatív tapasztalatok is, hiszen sok szülő nem igazán ragaszkodik ahhoz, hogy gyermeke hit- és erkölctanra járjon, miután a gyermek kifejezi azt a vágyát, hogy ő inkább az erkölctant választja. Mindez annak is tudható be, hogy az új helyzetben biztosítani kellett az oktatási intézményeknek az erkölctan megszervezésének a személyi feltételeit, amit úgy oldottak meg, hogy három hónapos kurzuson vettek részt a jelöltek. Ennek következtében nem igazán lettek felkészítve az új feladatra, ami azt eredményezte, hogy az erkölctan órák lazábbak a hit- és erkölctan óránál. Így az ez utóbbi órákon résztvevő gyermekek, tapasztalva azt, hogy a többi gyerek lazább körülmények között, szabadabban „vészselheti át” ezt a kötelező órát, sokszor jelzik szüleiknek, hogy ők is inkább erkölctanra szeretnének járni, mint hittanra. Igazán pozitív

hatása az új szabályozásnak akkor lenne, ha a tanulók, valamint szüleik bekapcsolódnának valamilyen formában a plébániai közösségbe.

2. A hitoktatás az örömhír továbbadásának, a keresztyén nevelésnek egyik fő módszere, eszköze, amely által az Egyház apostolai révén teljesíti isteni küldetését. Ennek a küldetésnek pedig célja van. Répássy János hitszónok kettős célt fogalmaz meg a XIX. század végén a hitoktatással kapcsolatban: a hitoktatás közelebbi célja az, hogy a gyermekek az Egyház élő tagjai legyenek. Távollabbi célja pedig: az emberi lélek vallási, szellemi, értelmi fejlődése, tökéletesítése és előkészítése az örök életre.² Ez a kettős cél szolgálja az ember krisztusközpontúságának az elérését és fejlesztését, a vallásossá lett ember tökéletessé tevését, és az örök élet elnyerését, amelynek gyümölcsei a fejlődés folyamán leginkább a tettekben nyilvánulnak meg. IV. Pál pápa írja a Evangélii nuntiandi apostoli buzdításában, hogy „...a katekézis igazi célja nem egyszerűen tudás közvetítése, hanem a keresztyén életre való rávezetés.”³ *Az erre való rávezetés elsődleges példái maguk a szülők, akik kötelesek életükkel, példájukkal és szavukkal is tanúságot tenni.* És ezzel el is érkeztünk a következő fontos témához, amely a hitoktató személyéről, magatartásáról, feladatáról szól, akinek szintén az életével kell tanítania a gyermekeket.

A hitoktató személyét illetően leszögezhetjük, hogy egész személyével, életével, magatartásával Krisztust és az Ő örömhírét kell sugározni, kellő képesítéssel, pedagógiai érzékkel kell rendelkeznie, és mindezek mellett – ami sok esetben napjainkban hiányzik vagy kevésbé nyilvánul meg – fontos a hit, erkölcs és vallásgyakorlat. A hitoktatásra alkalmas személyt a plébános terjeszti fel a főpásztornak és kéri számára a Missio canonica-t a következő fő szempontok alapján: felsőoktatási intézményben szerzett hitoktatói diploma, hittanári vagy hitoktatói képesítés, megfelelő pedagógiai és emberi adottságok hit és erkölcs tekintetében, valamint a vallásgyakorlásban legyen példamutató.⁴

A hitoktatás tartalma egy másik téma, amelyre röviden reflektáltam, amelynek főbb rendeltetése, hogy krisztusközpontúnak kell lennie. Mivel a hitoktatás által Krisztus tanítását és magát Krisztust nyújtjuk az embereknek, ezért annak tartalma nem lehet más, mint az Örömhír, Isten Igéje, hitünk alapja, és mindaz, amit elsősorban Jézus tanított, a Szentírás tartalmaz, a liturgiában megünneplünk és az Egyházi Tanítóhivatal kijelent. Kerülnie kell tehát a hitoktatónak mindenféle magamutogatást, szereplési kényszert (amit sajnos sok esetben

² Lásd: RÉPÁSSY J., *A népiskolai hitoktatás módszertana*, Eger 1873. 7.

³ Paulus VI., adh. ap. Evangélii nuntiandi 44, in: AAS 68 (1976) 34.

⁴ Lásd: ERDŐ P., *Egyházjog*, Budapest 2005. 405.

tapasztalni lehet), és legfőképp azt, hogy a tanítványokat magunkhoz kössük, mintsem Krisztushoz.

3. *A hitoktatásnak közösségépítő tevékenységnek kell lennie*, amelyre a disszertációban bővebben is reflektáltam. Isten üdvösségre hívta meg az embert, azaz a Szentháromság szeretetközösségében ad helyet neki. Az üdvösség elnyerése azonban feltételez egy bizonyos út megtételét, amely folyamán az ember lépésről-lépésre, kezdve a keresztséggel, a többi szentségen keresztül, kapcsolódva egyre szorosabban Krisztus Misztikus Testéhez, igent mond az isteni meghívásnak. Ezt pedig nem teheti meg egyedül, hanem csakis közösségben, Isten népének tagjaként. És nem is teheti az ember passzívan, hanem az Egyházzal és Isten egész népével karöltve, teljes odaadással részt kell vállalnia ebben a közösségépítő munkában. A közösségi dimenziót szűkebb értelemben az ember a plébániai közösségben éli meg experimentálisan. Itt, csakis a plébániai életbe és közösségbe kapcsolódva tudja átélni Krisztus titokzatos testéhez való tartozását, akár a találkozások, összejövetelek, közös célok, örömök, bánatok, de legfőképp a szentségek kegyelmi hatásai által, különösen az Eucharisztia (communio) által, hisz az Eucharisztia ünneplése révén egyesülünk mindannyian, és hozzákapcsolódunk a Világegyház egyetlen közösségéhez.

Az Egyház folyamatosan kereste a megoldásokat a kialakuló nehézségek láttán, aktívan reagálva szóval és tettel egy jobb eredmény elérése érdekében. Ez történt a II. Vatikáni Zsinat tanítása révén, a Katekizmus, a pápai megnyilatkozások, a CIC rendelkezései által is, melyeknek következtében elindult egy munkafolyamat, elsősorban a megalakult hitoktatási bizottságok által, később a Szentszék és egyes államok között szorosabbra fűzött kapcsolatoknak köszönhetően, melyek írásos formát öltöttek a konkordátumok tükrében.

4. A megoldások kutatására fókuszálva, a *hitoktatás lehetséges színtereire* is szeretnék reflektálni, melyek közül elsőként jelölöm meg a *családi nevelést*. Itt nem is annyira tan vagy tudás átadásáról van szó, hanem inkább arról, hogy a gyermek kiskorától fogva magára ölti a vallásos lelkiületet a szülők példájából, imádságos lelkiületéből, amely által megérzi Jézus szeretetét.

Csanád Béla megállapítja az Egyházzal és a szaktudománnyal egyetemben, hogy évezredek óta a nevelést az emberi közösségek a családokra bízták.⁵ Nincs más közösség manapság sem, amely természetes módon, megfelelő emberi körülmények között el tudja látni

⁵ Lásd: CSANÁD B., *Neveléstan*, Budapest 1995. 26.

a nevelést, mint a család. Joggal hangsúlyozzák az egyházi dokumentumok, a pápai buzdítások a szülők rendkívüli felelősségét a keresztény nevelést illetően, mivel a gyermek minden tekintetben azt fogja átvenni és magáévá tenni, amit a szülőknél lát. Ezt az alapvető nevelést a későbbiekben aligha lehet pótolni. Az itt említett családi nevelés jegyében megemlítek egy *kedvező családi modellt*, ahol a szülők, mint a család igazi lelkipásztorai⁶ életükkel tesznek tanúságot hitükről, és minden erejükkel, szinte a gyermek születésétől kezdve az igaz hitre nevelik gyermekeiket.

Következő pontként az *iskolai hitoktatást* emeltem ki, hisz eljön a gyermek életében az a pillanat, amikor egy másik közösségnek is a tagja lesz, ahol találkozik újdonságokkal, melyek hatással lesznek emberi formálására, amikor is jelentkezhetnek a társadalom, az új közösség részéről esetleg negatív hatások, amit azonban le tud győzni a családban kapott nevelés folytán kialakult hitbeli meggyőződés. Ahhoz, hogy a gyermek folytassa azt, amit a családtól, szüleitől kapott, az Egyház ajánlása szerint, a szülőknek igyekezniük kell jó iskolát és egyben katolikus iskolát választani. Az iskolai hitoktatásnak ugyanis az is lenne a rövid távú célja, hogy a gyermekeket elvezesse a plébániai közösségbe, ahol a Krisztus által óhajtott egységet és a látható Egyházat kell jelenvalóvá tenni.

Egy *kedvező katolikus iskolai modellt* is szerettem volna leírni, mint lehetséges és optimális nevelési rendszert, amely iskola nevelőtestülete át van itatva az Örömhír szellemével, ahol mindenki ugyanazt a célt akarja és szolgálja teljes egyetértésben. Ebben az úgymond utópisztikus iskolában együttműködés valósul meg a tanárok között, a vezetőség és a tanítók között, a tanárok és a szülők között, az osztályfőnök és a hitoktatók között, és mindenki azt akarja, hogy a gyermekekből jó keresztény embereket neveljenek. Ennek a kapcsolatrendszernek következetesnek, folyamatosnak, szilárdnak és elsődlegesnek kell lennie. Számos példa van arra, hogy egy nem vallásos gyermek találkozik egy ilyen iskolával, közösséggel, egy kiváló pedagógussal, egy igazi osztályközösséggel, megszereti vallását és elkezdi azt gyakorolni, akár ministrálni jár, akár egyszerűen részt vesz különféle plébániai rendezvényeken, felolvass a templomban, szerepet vállal pásztorjátékokban...

5. Végezetül elérkeztünk az értekezés utolsó témájához, amely egyben a történeti részben kifejtett kiindulási pont is, a *plébániai hitoktatáshoz*, mivel itt kapcsolódik bele az ember az Egyház vérkeringésébe, hisz önmagában véve a hitoktatás csupán tanít vagy erkölcsi

⁶ Lásd: HEIMERL, H., *Az új egyházi házasságjog*, Budapest 1985. 50.

tartást ad, de Krisztus titokzatos testének tagjává csak úgy válhat az ember, ha élő tagja lesz ennek a testnek.

A történeti részben hangsúlyozni szerettem volna, hogy az Egyház a nevelés-oktatás ősanyja, mivel a plébániák, káptalanok körül alakultak ki a kezdetleges nevelési intézmények, amelyek az idők folyamán szépen fejlődtek, és ez jelzi egyrészt azt, hogy az Egyház mindig is fontosnak tartotta teljesíteni tanítói küldetését, másrészt pedig azt, hogy maga a plébánia mindig is közösségépítő erőt jelentett, és a plébánia által lehet a továbbiakban is igazi keresztény, vallásos közösséget alakítani, kapcsolódva ezzel az Egyház átfogó küldetéséhez.

A fentebb kifejtetteken túl, szeretném megválaszolni e feltett kérdést röviden és tömören: miként lehetne bevonni az embereket a plébániai közösségbe, vagy hogyan szolgálhatja a hitoktatás a plébániai közösség gyarapodását?

Úgy gondolom, hogy elsősorban a szülőket kell evangelizálni! Azokat a szülőket, akik nem részesültek keresztény nevelésben, és akik fenntartásokkal közelítenek az egyházi közösség felé. Ezeknek a szülőknél kellene egyszerű programokat, szabadidős összejöveteleket szervezni annak érdekében, hogy elsősorban megbarátkozzanak az egyházi környezettel, az egyházi személyekkel és a hívő közösséggel. Ha ez megtörténik, egyszerűen, emberi módon, akkor a keresztény közösség szeretete révén a szülők megtapasztalják Isten szeretetét, és ezáltal értelmet nyer a hitoktatás, a közösségi élet, és a szülők részéről a hitre való nevelés fontossága. És mivel a szülő az, akinek a legnagyobb hatása van gyermekére, ő lesz az, aki – miután megtapasztalta a keresztény közösség szeretetét és a közösségi élet szépségét – a gyermekét ennek a közösségnek részévé teszi és egyben Krisztus szeretetére fogja nevelni a gyermekét.

Ha a szülőket sikerül bevonni ilyen módon ebbe az evangelizációs munkába, akkor a hitoktatás maga már csak egy „lendület” lehet, amely erősebbé teszi a szülő, a gyermek hitét és a keresztény közösség iránít szeretetét és ragaszkodását. Ez a családban kapott erős hit, keresztény meggyőződés pedig felülír minden törvényt, alkotmányt, konkordátumot, deklarált vallásszabadságot, emberi jogi egyezményt.